ۋەتەندىن ئارتۇق تەخت يوق،
مۇستەقىللىكتىن ئارتۇق بەخت يوق

ئۇيغۇرىستان

1994 ماي 5
(17) سان

ئۇيغۇرىستان ئازاتلىق تەشكىلاتى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئورگىنى. (ئايدا بىر چىقىدىغان سىياسىي گېزىت)

«تېچلىق سىياسىتىمىز مۇستەملىكىچىلەرنى ھالاكەتكە ئېلىپ بارىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز تېچلىق يولى بىلەن خەلقىمىزنى مۇستەملىكە ئەھۋالىدىن قۇتقۇزۇشنى مەقسەت قىلدۇق.» بىزنىڭ تەشكىلاتىمىز مىللىي ئازاتلىق ئىنقىلابىمىزغا توغرا رەھبەرلىك قىلىپ، خەلقىمىزنى خىيىم-خەتەرسىز يول بىلەن پارلاق ئىستىقبالغا ئېلىپ بارالايدىغان بولسۇن.»
— ئەخمەتجان قاسىمى.

مەخسىتىمىز- مۇستەقىللىق، يولىمىز- سىياسىي كۈرەش.

ئالمۇتىدا چىقىدىغان «شەرقىي تۈركىستان ئاۋازى» گېزىتىنىڭ ئۆتكەن يىلقى 131-سانىدا، شەرقىي تۈركىستان ئىنقىلاۋىي مىللىي بىرلىك سېپىنىڭ «ئوتتۇرا ئاسىيا ۋە قازاقىستاندىكى شەرقىي تۈركىستانلىقلارنىڭ ۋەتەننى قۇتقۇلدۇرۇش پىدائىيلىرى فرونتىنى قۇرۇش توغرىسىدا قارار»ى ئېلان قىلىندى. قاراردا مۇنداق دېيىلگەن:
-«شەرقىي تۈركىستان مەسىلىسى ھەرگىزمۇ تېچ يول بىلەن ھەل بولمايدۇ. خىتاينىڭ ئۇمۇميۈزلۈك ئىچكى پارچىلىنىشىنى كۈتۈش تېخىمۇ خاتا. شەرقىي تۈركىستان مەسىلىسى پەقەت ئۆزىمىز ئۇمۇميۈزلۈك قوزغىلىپ، پىداكارلىق قىلىشىمىز بىلەنلا ھەل بولىدۇ.»- مۇشۇ قارارغا قوشۇمچە ۋەتەن قۇتقۇلدۇرۇش يولىدا پىدائىي بولۇپ يېزىلغان 29 كىشىنىڭ تىزىملىكىمۇ ئېلان قىلىنغان.

ئىستانبۇل شەھرىدە، چىقىۋاتقان «شەرقىي تۈركىستان ياشلىرى» گېزىتى بولسا، ئۆتكەن يىلقى 3-سانىدا مەزكۇر قارارنى ئۆز سەھىپىسىدە، ئېلان قىلدى، قارارغا تولۇقچە قىلىپ بەرگەن تەھرىر ئېلاۋىسىدا: -«ئوتتۇرا ئاسىيا ۋە قازاقىستاندىكى شەرقىي تۈركىستان ئىنقىلاۋىي مىللىي بىرلىك سېپىنىڭ مەزكۇر قارارنى چىقىرىشى ۋە ئۇنىڭ روھىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن كەڭ دائىرىدە سەپەرۋەرلىك ئېلىپ بېرىشى- ناھايىتى زور تارىخىي ئەھمىيەتكە ئىگە. بىز «شەرقىي تۈركىستان ياشلىرى» گېزىتى ئىدارە، ھەيئىتىدىكى بارلىق ياشلار ۋە تۈركىيەدىكى ۋەتەنپەرۋەر ياشلار ئۇقارقى قارارنى پۈتۈن كۈچىمىز بىلەن قوللايمىز. ئانا ۋەتەننى قۇتقۇزۇش پىدائىيلىرى فرونتىغا كىرىشكە ھەر زامان تەييار!»دېيىلگەن.

مەزكۇر ماتېرىياللار ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن، كۆپچىلىك گېزىتخانلار ئارىسىدا ھەرخىل ئىنكاسلارنى كەلتۈرۈپ چىقاردى. بەزىلەر ھېچبىر ئويلانمايلا بۇ تەشەببۇسنى قوللىدى، بەزىلەر ئەپسۇسلانغان ھالدا ئېتىراز بىلدۈردى. قىسقىسى، بۇ چاقىرىقلار كىشىلەرنى قايمۇقتۇرۇپ، ئىدىيىنى قالايمىقانلاشتۇرۇش رولىنى ئوينىدى. ئەنە شۇنداق قايمۇقۇشقا ئۇچرىغان بەزىبىر ئەزالىرىمىز تەھرىراتىمىزغا خەت يېزىپ، «ئۇ.ئا.ت»نىڭ مەزكۇر قارارغا مۇناسىۋىتىنى ئايدىڭلاشتۇرۇپ بېرىشىمىزنى ئىلتىماس قىلىشقان ئىدى. بىز بۇ ئىلتىماسقا گېزىتىمىز ئارقىلىق جاۋاپ بېرىشنى ماقۇل كۆردۇق. تەھرىرات.

بۇ ئەسلىدە، 1992-يىلى دېكابىردا ئىستانبۇل شەھرىدە ئۆتكۈزۈلگەن ئۇيغۇرلارنىڭ دۇنياۋىي ئۇچرىشىشىدا ھەل قىلىنىپ بولغان مەسىلە ئىدى. يىغىن ئېچىلىشتىن بىر كۈن بۇرۇن بولغان ئۆمەك باشلىقلىرىنىڭ ئۇچرىشىشىدا، «ئۇ.ئا.ت»ۋەكىللىرىنىڭ قەتئىي تەلەپ قىلىشى نەتىجىسىدە، ئىستانبۇل يىغىنى مىللىي مۇستەقىللىكنى نىشان قىلغان توغرا يۆنىلىشتە ئۆتۈشكە مۇۋەپپەق بولدى. سىياسىي كومىسسىيەنىڭ خۇلاسە ھۆججىتىدە:
-«شەرقىي تۈركىستان داۋاسى-شەرقىي تۈركىستاننىڭ ئىستىقلالىنى نىشان قىلىدۇ، بۇ مەخسەتكە يېتىش ئۈچۈن، شەرقىي تۈركىستان داۋاسىنى دۇنياغا تونۇشتۇرىدىغان كۈچلۈك ئەخبارات تورىنى (گېزىت، رادىئو، تېلېۋىزىيە ۋە باشقىلار) تەشكىللەش، شەرقىي تۈركىستان داۋاسىنى كەلگۈسى ئەۋلادلارنىڭ داۋاملاشتۇرۇشى ئۈچۈن، ئۇلارغا دىنىي ۋە مىللىي روھتا تەلىم-تەربىيە بېرىش... بىرلەشكەن مىللەتلەر تەشكىلاتى باشچىلىقىدىكى ئىنسان ھوقۇقى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان بارلىق تەشكىلاتلارغا شەرقىي تۈركىستان داۋاسىنى ئۇقتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ياردىمىنى قولغا كەلتۈرۈش»- دەپ ئېنىق بەلگىلەنگەن ئىدى.

يىغىن قاتناشچىلىرى يەكدىللىك بىلەن ماقۇللىغان مۇشۇ ھۆججەتتە تېچلىق كۈرەش ئۇسۇلى مۇئەييەنلەشكەن ئىدى.

ناتىقلارنىڭ ئىستانبۇل يىغىنى مۇنبىرىدە تۇرۇپ، تەنتەنە بىلەن دۇنياغا ئېلان قىلغان نۇتۇقلىرىدىمۇ:
-«بىز خىتاي خەلقى بىلەن قوراللىق كۈرەش قىلىش نىيىتىدە ئەمەسمىز. بەلكى تېچلىق يول بىلەن ئۆز ھەققىمىز بولغان ئىستىقلال داۋامىزنى قىلماقچىمىز، شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ داۋامىزنى دۇنيا ئىنسان ھوقۇقلىرىنى قوغدايدىغان تەشكىلاتلىرىغا، دۇنيا ئىسلام دۆلەتلىرىگە يەتكۈزۈپ، شۇلار ئارقىلىق خىتاي ھۆكۈمىتىنى شەرقىي تۈركىستاننىڭ مۇستەقىللىكىنى تونۇشقا مەجبۇر قىلىمىز!»-دەپ ئېنىق ئېيتىلغان ئىدى.

سىياسىي كومىسسىيەنىڭ مۇشۇ ھۆججىتىنى تۈزۈشكە قاتناشقان، ئۇنى قوللاپ ئاۋاز بەرگەن؛ يۇقارقى نۇتۇقنى ماقۇللاپ چاۋاك چالغان بەزى كىشىلەر ئارىدىن يېرىم يىل ئۆتمەيلا، مەۋقەسىدىن يېنىۋېلىپ:
-«شەرقىي تۈركىستان مەسىلىسىنى ھەرگىزمۇ تېچ يول بىلەن ھەل قىلغىلى بولمايدۇ، پەقەت ئۆزىمىزنىڭ ئۇمۇميۈزلۈك قوزغىلىپ، پىداكارلىق قىلىشىمىز بىلەنلا ھەل بولىدۇ»- دېيىشى كىشىنى ھەيران قالدۇرىدۇ.

«شەرقىي تۈركىستان ياشلار بىرلىكى» تەشكىلاتى قۇرۇلغان ۋاقىتتا، دۇنياغا ئېلان قىلغان خىتابنامىسىدە:
-«شەرقىي تۈركىستان ياشلار بىرلىكى بارلىق خەلقئارا قانۇنلارغا ۋە ئۆزى پائالىيەت ئېلىپ بېرىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ قانۇنلىرىغا تولۇق ھۆرمەت قىلىدۇ. تېچلىق يولى بىلەن پائالىيەت ئېلىپ بارىدۇ. ھەرقانداق شەكىلدىكى زوراۋانلىق ۋە تېررورلۇق ھەرىكەتلىرىگە قەتئىي قارشى تۇرىدۇ»-دەپ جاكالىغان ئىدى. ئەنە شۇنداق سىياسىي خىتابنامە بىلەن مەيدانغا چىققان «شەرقىي تۈركىستان ياشلار بىرلىكى» تەشكىلاتى ئارىدىن 4 ئاي ئۆتمەيلا، ئۆز مەۋقەسىدىن يېنىۋېلىپ، «شەرقىي تۈركىستان ئىنقىلاۋىي مىللىي بىرلىك سېپىنىڭ قوراللىق كۈرەشكە دەۋەت قىلغان قارارىنى پۈتۈن كۈچى بىلەن قوللايدىغان» يولغا بېلىشى كىشىلەرنى تېخىمۇ ھەجەپلەندۈرىدۇ!

مەزكۇر قارارلار ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن، «ئۇ.ئا.ت» مەر-
كىزىي كومىتېتى مەخسۇس يىغىن ئېچىپ، بۇ ھۆججەتلەرنى ئەس-
تايىدىل مۇزاكىرە قىلىپ چىقتى.

مەلۇمكى، ئۇيغۇرىستان ئازادلىق تەشكىلاتىمىزنىڭ پروگرام-
مىسىدا: «تەشكىلاتىمىز ۋەتىنىمىز ئۇيغۇرىستاننىڭ مۇستە-
قىللىقىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئۈچۈن كۈرەش قىلىدۇ؛ بۇ
مەقسەتكە تىنچ سىياسىي كۈرەش ئۇسۇلى بىلەن يېتىدۇ»-دەپ
ئېنىق بەلگىلەنگەن. بۇ ھازىرقى خەلقارا شارائىتقا توغرا
كېلىدىغان دورۇس قائىدە. «شەرقىي تۈركىستان ئاۋازى»
گېزىتىنىڭ «قوراللىق كۈرەش ئارقىلىق ۋەتىنىنى ئازات
قىلىش تەشەببۇسى بولسا، بىزنىڭ قوبۇل قىلغان پروگرامما-
مىزغا زىت كېلىدۇ. ھازىرقى خەلقارا شارائىتقا توغرا
كەلمەيدۇ، خەلقىمىزنى ئېغىر زىيانغا ئۇچرىتىدۇ.. شۇنىڭ
ئۈچۈن بىز بۇ تەشەببۇسنى قەتئىي رەت قىلىمىز. ئۆزىمىزنىڭ
تىنچ سىياسىي كۈرەش يولىمىزدا چىڭ تۇرىمىز-دەپ قارار ئالدۇق.

بىز شۇنداق ھېسابلايمىزكى، بۈگۈنكى خەلقارا شارائىتتا
تىنچ ئۇسۇللار بىلەن ئېلىپ بېرىلىدىغان سىياسىي كۈرەش
يولى بىردىنبىر توغرا يول. چۈنكى بۈگۈنكى دۇنيا ۋە-
زىيىتى سىياسىي مەسىلەلەر ئۈچۈن قان تۆكۈشكە يول قويماي-
دۇ. مەسىلەن: قوراللىق كۈرەش ئارقىلىق مۇستەقىللىككە
يېتەلمىگەن پەلەستىن خەلقى سىياسىي كۈرەش ئارقىلىق مىل-
لىي مۇختارىيەت ھوقۇقىغا ئىگە بولدى. كېلىشىم بويىچە،
ئەگەر ئۇلار قان تۆكۈش يولىغا ئۆتمەيدىغان بولسا، يەنە
3 يىلدىن كېيىن مۇستەقىللىق ھوقۇقىغا ئېرىشىشى مۇمكىن.
يەنە بىر مىسال: كېگەش ئىتتىپاقى تەركىبىدىكى مىللىي
جۇمھۇرىيەتلەر ھەممىسى تىنچ سىياسىي كۈرەش يولى بىلەن
مىللىي مۇستەقىللىككە ئېرىشتى.

ئاندىن قالسا، بۈگۈنكى خىتاي دۇنيادىكى بىردىنبىر
مۇستەملىكىچى دۆلەت، شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ خەلقارا ھۆر دۇنيا-
نىڭ قىستىغا ئۇچرىماقتا. خىتاي خەلقارا قانۇنلارغا زىت
ھالدا ئىنسان ھوقۇقلىرىنى ئاياق ئاستى قىلغانلىقى ئۈچۈن
دېموكراتىك دۆلەتلەر ئۇنىڭغا ئىقتىسادىي جەھەتتە قىسىم
كۆرسەتمەكتە، سىياسىي جەھەتتە يەكلەشكە ئۇچرىماقتا.
مۇشۇنداق شارائىتتا بىز ۋەتەن داۋايىمىزنى دۇنيا جامائە-
تچىلىكىگە يەتكۈزۈپ، پۈتۈن دۇنيا ئەللىرىنىڭ قوللىشىغا
ئىگە بولساقلا، خىتاي جاھانگىرلىكىنى ۋەتىنىمىز ئۇيغۇرىس-
تاننىڭ مۇستەقىللىقىنى ئېتىراپ قىلىشقا مەجبۇر قىلالايمىز.
ئەكسىچە ھالدا، «قوراللىق كۈرەش ئارقىلىق ۋەتىنىنى ئازات
قىلىش» يولى بولسا، خەلقىمىزنى چوڭ قۇربانلارنى بېرىشكە
ئېلىپ بارىدۇ. ئاخىرقى يىللاردا مۇنداق ئەمەلىيەتنىڭ
مىساللىرى كۆپ؛ 1990-يىلى ئاپرېلدا كۆتۈرۈلگەن
بارىن قوزغىلىڭى، 1992-يىلى خوتەندە يۈز بەرگەن ناما-
يىشلار، ئۆتكەن يىلى مارت ئېيىدا «لوبنۇر بولغۇنى»
ئەتراپىدىكى خەلقلەرنىڭ بولغۇن زونىسىغا بېسىپ كىرىش
ۋەقەلىرى ـ ھەممىسى خىتاي باسقۇنچىلىرىنىڭ قوراللىق
بېسىقتۇرۇشىغا ئۇچراپ، بىھۇدە قان تۆكۈلۈشكە، قۇربان
بېرىشكە ئېلىپ كەلدى؛ ئاخىرقى ھېسابتا، خىتاي باسقۇن-
چىلىرىغا پايدىلىق، ئۆزىمىزگە زىيانلىق بولۇپ چىقتى!
شۇنىڭ ئۈچۈن «ئۇ.ئا.ت» بۈگۈنكى شارائىتتا، قان تۆكۈش
يولىغا ماڭمايدۇ، ئۆزىنىڭ تىنچ سىياسىي كۈرەش يولىدىن
ئايرىلمايدۇ. 1992-يىلى دېكابىردا ئىستانبۇل شەھىرىدە
ئۆتكۈزۈلگەن ئۇيغۇرىستانلىقلارنىڭ دۇنياۋى ئۇچرىشىشىدا
قوبۇل قىلىنغان قارارلارنىڭ روھىغا سادىق بولۇپ قالىدۇ.

تەھرىرات.

قېرىنداشلىق ياردەم

«شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ خەۋەر قىلىشىچە، ئۆتكەن يىلنىڭ
1-دېكابىر كۈنى ئۇيغۇرىستاننىڭ قەشقەر تەۋەسىدىكى
ئاقتۇ، ئۇلۇغچات ناھىيەلىرىدە قاتتىق يەر تەۋرەش يۈز
بېرىپ، 1587 ئائىلىلىك بىخان چارۋىچىلارنىڭ ئۆي بىساتى
ۋەيران بولغان، ھال-مۈلكى ئېغىر زىيانغا ئۇچرىغان. بۇ-
نىڭ ئىچىدە، 1000 دىن ئوشۇق ئائىلىنىڭ ئەيلىرى ئۆرۈلۈپ
چۈشكەن. نەتىجىدە خەلققە 8 مىللىيون 752 مىڭ يۈەنلىك
ماددىي زىيان يەتكەن. ۋەيران قالارلىق يېرى شۇنچە چوڭ زىي-
ان تارتقان خەلققە ياردەم قىلىش ئۈچۈن، ئوبلاست مەمۇرىيىتى
138 مىڭ يۈەن پۇل ئاجراتقان! ئۇيغۇرىستاننىڭ بايلىقلى-
رىنى سۈلۈكتەك شوراۋاتقان خىتاي ھۆكۈمىتى، شۇ يەرنىڭ ئې-
كىنلىرى ئاپەتكە ئۇچرىغاندا بولسا، قۇتقۇزۇشقا يارىمىغان.
«شىنجاڭ گېزىتى» ئۆلگەن، يارىدار بولغانلار ھەققىدە ئېنى-
ق مەلۇمات بەرمىگەن. بىراق، شۇنچىلىك تالاپەت كۆرگەن يەردە
ئۆلگەن، يارىدار بولغانلار ئاز بولمىسا كېرەك! موشۇ ۋا-
قىئەدىن كېيىن، شىنجاڭ «قىزىل يېرىم ئاي» جەمئىيىتىنىڭ
ۋەكىللىرى ئۆمەر، ياقۇپ قاتارلىق كىشىلەر ئاپەتكە ئۇچرى-
غانلارغا يۇنانلار خەلقىگە ياردەم سوراش مەقسىتىدە، سەئۇدىيە
ئەرەبىستانىغا بارغان. سەئۇدىيە ئەرەبىستانىدا ئىستىقا-
مەت قىلىۋاتقان ۋەتەنداشلىرىمىز ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلق-
ىمىزگە تېزرەك ياردەم بېرىش مەقسىتىدە، دەرھال «ياردەم
فوندى» ئۇيۇشتۇرۇپ، زور مىقداردا مەبلەغ توپلاپ، شىنجاڭ
«قىزىل يېرىم ئاي» جەمئىيىتىنىڭ ۋەكىللىرىگە تاپشۇرغان.
يەنە شۇ يەردىكى ۋەتەنداشلىرىمىزنىڭ تونۇشتۇرۇشى ئارقى-
لىق، ئەرەبىستاندىكى «رابىتەتۇل ئىسلام»، ئاغاستىل ئىسلام
ئەرەبىستان «قىزىل يېرىم ئاي جەمئىيىتى» قاتارلىق ئورۇنلارمۇ
ئىئانە - ياردەم يىغىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان رايوندىكى خەل-
قىمىزگە ئەۋەتىپ بەرگەن. ئۇنىڭ سىرتىدا، ئۇيغۇرىستاندا
ئاغرىپ قالغان كىشىلەرنى دوختۇرخانىغا يەتكۈزىدىغان،
«تېببىي ياردەم ماشىنىسى»نىڭ يوقلۇقىنى نەزەرگە ئېلىپ،
ئەرەبىستاننىڭ مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلىرى بىر قانچە «تېببىي
ياردەم ماشىنىسى» كېرەكلىك سايمان-جابدۇقلىرى بىلەن
ئۇيغۇرىستاندىكى قېرىنداشلىرىغا تەقدىم قىلغان. موشۇ
ئىنسانپەرۋەرلىك ياردىمى ئۈچۈن، سەئۇدىيە ئەرەبىستانى
ھۆكۈمىتىگە تەشەككۈر ئىزھار قىلىمىز!

يەنە، ئۇيغۇر خەلقىنىڭ مۇبارەك ئاستانىسى ئەزىزانە قەش-
قەردە خەلقنىڭ كېسەللىرىنى داۋالايدىغان ئەمخانە (دوختۇرخا-
نە) بىلەن، خەلقنىڭ روھىنى پاكلايدىغان مەسجىدنىڭ
يېتىشمەيدىغانلىقىنى نەزەردە تۇتۇپ، ساخاۋەتلىك ۋەتەنداش-
لىرىمىز: ھۆسەيىن قارى ئىسلامى، ئابدۇقادىر ئەخمەت تۈر-
كىستانى ۋە ئابدۇغوپۇر ئىمىن قاتارلىق كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ
راسخوتى ھېسابىغا، قەشقەر شەھىرىدە 50 كىشىلىك بىر ئەم-
خانە (دوختۇرخانە)، 150 كىشى سىغىدىغان مەسجىد-جامى
سېلىپ بېرىشنى، مەسجىدنىڭ قېشىغا بولسا، قىزىل يېرىم
ئاي جەمئىيىتىنىڭ ئىشخانىسىنى تەمىر قىلىپ بېرىشنى ئۆز
زىممىلىرىگە ئېلىشتى. موشۇ قۇرۇلۇشلارنى سېلىش ئۈچۈن
قەشقەر شەھىرى تەۋەسىدىن 15 مىڭ مو، بەزى كېلومېتىر يەر
ئاجرىتىپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلىپ، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتو-
نوم رايونلۇق ھۆكۈمەتكە ئالاقە يېزىپ، ۋەدە تالىدى. مەزكۇر
ئالاقىدا قويۇلغان شەرت بىرلا، ئۇ بولسىمۇ: ئەمخانە بىلەن
مەسجىد پۈتۈپ پايدىلىنىشقا بېرىلگەندىن كېيىن، ئۇلارنى
پەقەت يەرلىك مۇسۇلمانلار ئۆزلىرى باشقۇرۇشى كېرەك!
موشۇ ئالىجاناپ ھىممەتلىرى ئۈچۈن سېخىي ئەلپەلىك ۋەتەن-
داشلىرىمىزغا پۈتۈن ئۇيغۇر خەلقى نامىدىن سەممىي تە-
شەككۈر ئىزھار قىلىمىز!

دېمەك، خىتاي ھۆكۈمىتى ئېگىدارچىلىق قىلمىغان بىچارە
خەلقىمىزگە، ئۆز قېرىنداشلىرى ئېگىدارچىلىق قىلماقتا!

ھ. ئى.

سەئۇدىيە ئەرەبىستانىدا ئىستىقامەت قىلىۋاتقان ۋەتەن-
دىشىمىز - ھۆسەيىن قارى ئىسلامى مەخسۇس خەت يېزىپ
قازاقىستان ۋە ئوتتۇرا ئاسىيا دۆلەتلىرى تەۋەسىدە
ياشاپ تۇرۇپ، ۋەتەننىڭ مۇستەقىللىكى ئۈچۈن كۈرەش
قىلىۋاتقان بارلىق مۇجاھىد قېرىنداشلىرىنى مۇسۇلمان
ئەھلىنىڭ ئۇلۇغ، ئىككى ھېيتى بىلەن تەبرىكلەيدۇ!

قازاقستان بىرلىككە ، تېچلىققا مۇھتاج !

قازاقستان خەلقى مۇستەقىللىق جاكالاپ، دۆلەت سوۋېرېنتېتىنى قولغا ئالغىنىغا ئىككى ژىلدىن سەل ئاشتى. قازاقستان مۇستەقىل بولغاندىن كېيىن، دېموكراتىك يېڭىلىنىش ۋە ئىقتىسادىي قايتا قۇرۇش جەريانىنى باشتىن كەچۈرۋاتىدۇ. موشۇ جەريانىدا بىر قاتار مۇئەممالارغا دۇچ كەلمەكتە.

بولۇپمۇ ئىقتىسادىي ساھەدە جىددىي قىيىنچىلىقلار يۈز بەردى. بۇ قىيىنچىلىقلارنى كېڭەش ئىتتىپاقىنىڭ 70 ژىل داۋام قىلغان مۇستەملىكىچىلىك سىستېمىسى پەيدا قىلغان. بۇ ئەل پەقەت روسسىيەگە خام ئەشيا يەتكۈزۈپ بېرىدىغان، خەلق تۇرمۇشىغا ئېھتىياجلىق مەھسۇلاتلارنى ئۆزى ئىشلەپ چىقىرالمايدىغان ھالەتتە تۇتۇپ كېلىنگەن ئېدى. شۇ سەۋەپتىن جۇمھۇرىيەت مۇستەقىل بولۇپ، ئىقتىسادىي ئالاقىلار ئۈزۈلۈشى بىلەنلا ئىستېمال توۋارلىرى يېتىشمەسلىك مەسىلىسى كېلىپ چىقتى. ئىككىنچىدىن: مەملىكەتتە كوللېكتىپ ئىگىلىكنى تارقىتىش، دۆلەت ئىگىلىگىدىكى كارخانىلارنى خۇسۇسىلاشتۇرۇش جەريانى كېتىپ بارىدۇ. ئاندىن قالسا، دۆلەتنىڭ ياش كادىرلىرى ئىقتىسادىي ئىشلاردا تېخى تەجرىبىسىز.

مانا موشۇ ئامىللارنىڭ ھەممىسى جۇمھۇرىيەتتە ئىشلەپچىقىرىشنىڭ كېمىيىشىگە، ئىستېمال توۋارلىرىنىڭ يېتىشمەسلىگە؛ خەلق تۇرمۇش دەرىجىسىنىڭ تۆۋەنلەپ كېتىشىگە ئېلىپ كەلدى. بۇ ئۆتكۈنچى دەۋردە يۈز بېرىدىغان ۋاقىتلىق قىيىنچىلىقلار، ئەلۋەتتە. مانا موشۇنداق شارائىتتا، ئىلگىرىدىن قازاقستان تېرىتورىيەسىدە ياشاپ كېلىۋاتقان بەزى مىللەتلەرنىڭ ۋەكىللىرى بۇ يەردىكىدىن ياخشىراق تۇرمۇش كەچۈرۈش مەخسىتىدە، ئۆز ئۇرۇق-تۇققانلىرىنىڭ چاقىرىشى بىلەن ئەسلى ۋەتەنلىرىگە كۆچۈپ كېتىشكە باشلىدى. يەھۇدىلار — ئىسرائىلىيەگە، نېمىسلار — گېرمانىيەگە، رۇس تىللىق ئاھالىلار بولسا، روسسىيەگە كۆچۈپ كېتىۋاتىدۇ. بىراق، موشۇ مىللەتلەرگە مەنسۇپ بولغان كۆپچىلىك پۇخرالار قازاقستان يېرىدە خاتىرجەم ياشاپ، ئەمگەك قىلىپ، قازاقستاننىڭ گۈللىنىشى ئۈچۈن ئۆز ھەسسىلىرىنى قوشماقتا.

مانا موشۇنداق شارائىتتا، قازاقستاننىڭ غەربىي ۋە شىمالىي ۋىلايەتلىرىدىكى، روسسىيەگە چېگارىداش رايونلاردا ياشاۋاتقان كازاك ئاتامانلىرى ئوتتۇرىغا چىقىپ:

— «قازاقستاندا رۇس تىللىق ئاھالىلار سىياسىي، ئىقتىسادىي قىسمىغا ئۇچراۋاتىدۇ. قازاقلار ئۇلارنى خورلاۋاتىدۇ! موندىق خورلاش داۋام قىلسا، بىز كازاكلار رۇسلارنى ھىمايە قىلىمىز!» دەپ جار سېلىشماقتا. ئۇلار يەنە:

— «شىمالىي ئوبلۇسلاردا رۇسلار كۆپچىلىكنى تەشكىل قىلىدۇ، قازاقلار ئازچىلىقنى تەشكىل قىلىدۇ. شۇڭا بىز روسسىيەگە قوشۇلۇپ كېتىمىز؛ بولمىسا بىزگە مىللىي تېرىتورىيەلىك ئاپتونومىيە ھوقۇقىنى بېرىشى كېرەك» دەپ چوقان كۆتەرمەكتە. ئەسەبلەرچە، ئىغۋا تارقاتماقتا.

قازاقستان — ياش جۇمھۇرىيەت. ئۇنىڭ ئالدىدا: ئىشلەپچىقىرىشنى ئاشۇرۇپ، خەلقنىڭ تۇرمۇشىنى ياخشىلاش، مەدەنىيەتنى يۈكسەلدۈرۈش، ئۆزىنىڭ مىللىي بىخەتەرلىكى بىلەن مۇداپىئە قۇدرىتىنى ئاشۇرۇش، دېموكراتىك دۆلەت تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش قاتارلىق جىددىي ۋەزىپىلەر تۇرىدۇ. موشۇ ۋەزىپىلەرنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن قازاقستان ھەممىدىن ئاۋۋال بىرلىككە، تېچلىققا مۇھتاج! شۇنىڭ ئۈچۈن قازاقستان ھۆكۈمىتى پۇخرالىق تېچلىق ۋە مىللەتلەرئارا رازىمەنلىك سىياسىتىنى يۈرگۈزىۋاتىدۇ. بۇ يەردىكى ئەھۋال ھەقىقەتەن «ئاتامانلار» ئېيتىۋاتقاندەك ئەمەس.

بىرىنچىدىن: قازاقستان تېرىتورىيەسىدىكى رۇس تىللىقلار خورلىنىۋاتقىنى يوق. ئۇلار كونستىتۇتسىيە بويىچە ھەممە ئەركىنلىك ھوقۇقلىرىدىن تولۇق بەھرىمەن بولماقتا. شۇنىڭ ئۈچۈن «سىياسىي، ئىقتىسادىي قىسىم كۆرسىتىلىۋاتىدۇ» دېگەن سۆزلەرنىڭ ھېچقانداق ئاساسى يوق.

ئەندى تىل مەسىلىسىگە كېلىدىغان بولساق، كونستىتۇتسىيەنىڭ 8-ماددىسىدا: «قازاقستان جۇمھۇرىيىتىدە قازاق تىلى دۆلەت تىلى بولۇپ ھېساپلىنىدۇ، رۇس تىلى مىللەتلەرئارا مۇئامىلە تىلى بولۇپ ھېساپلىنىدۇ» دەپ بەلگۈلەنگەن. روسسىيەدە رۇس تىلى، خىتايدا خىتاي تىلى دۆلەت تىلى بولغىنىغا ئوخشاش قازاقستاندا قازاق تىلىنىڭ دۆلەت تىلى بولۇشى — پۈتۈنلەي تەبىئىي ۋە قانۇنىيدۇر. ئەگەر سەن دۆلەت ئاپپاراتىدا ياكى بىرەر مەھكىمىدە لاۋازىملىق خىزمەت ئىشلەشنى خالايدىكەنسەن، ئەلۋەتتە قازاق تىلىنى ئۆگىنىشىڭ كېرەك. ئۆگىنىشنى خالىمىساڭ ئۇ ئىشنى ئىشلىمەيسەن. شۇنىڭ ئۈچۈن تىل مەسىلىسىنى «سىياسىي قىسىم كۆرسىتىۋاتىدۇ» دېگەنگە دەلىل قىلىش مۇمكىن ئەمەس. بۇ پەقەت يامان غەرەزلىك ئادەملەرنىڭ ئىشى.

«قازاقستاندا قازاقلار ئازچىلىقنى تەشكىل قىلىدۇ» — دېگەن مەسىلىگە كەلسەك: ھازىر قازاقستان ئاھالىسى 15 مىللىيون ھېساپلىنىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە، قازاقلار 6 مىللىيون، باشقا تۈركىي تىللىق خەلقلەر 3 مىللىيون، ھەممىسى 9 مىللىيون بولۇپ، ئاھالى ئومۇمى سانىنىڭ 60%نى تەشكىل قىلىدۇ. بۇ ئاز سان ئەمەس، ئەلۋەتتە.

ئىككىنچىدىن: قازاقستاندا قازاقلارنىڭ ئاز سانلىق بولۇپ قېلىشىغا كىم ئەيىپلىك؟ دېموگرافلارنىڭ ھېساۋىچە: قازاقستاننىڭ سىرتىدا 5 مىللىيوندىن ئوشۇق قازاق بار. شۇ قازاقلارنىڭ ئۆز ۋەتىنىدىن ئايرىلىپ چەت ئەللەرگە مۇساپىر بولۇپ چىقىپ كېتىشىگە چار روسسىيەسى بىلەن كېڭەش ئىمپېرىيەسىنىڭ مىللىي زۇلۇم سىياسىتى، سىياسىي تەقىپلىرى، قەستەن پەيدا قىلغان ئاچارچىلىقلىرى سەۋەپ بولغان ئەمەسمۇ؟ شۇنداق زۇلۇملار مەجبۇر قىلمىسا، ئۆز ۋەتىنىدىن ئايرىلىپ، چەت ئەللەرگە چىقىپ كېتىشنى كىممۇ خالىسۇن؟ قازاقستاندا قازاقلار ئاز سانلىق بولۇپ قېلىشىنىڭ يەنە بىر سەۋەۋى: كېڭەش ھۆكۈمىتى دەۋرىدە، قازاقستاننىڭ كەڭتاشا زېمىنىغا تۈركۈم-تۈركۈملەپ رۇس، ئۇكرائىن ۋە باشقا رۇس تىللىق ئائىلە كۆچۈرۈپ كېلىندى. ئورۇنلاشتۇرۇلدى ۋە يەرلەشتۈرۈلدى. بۇلارنىڭ سىرتىدا، ئۇرۇش ژىللىرى ۋولگا بويىدىكى نېمىسلار، كاۋكازدىكى ئاز سانلىق خەلقلەر، قرىم تاتارلىرى، ژىراق شەرقتە ياشايدىغان كورېيەلىكلەر ھەممىسى ئامىرى تۈردە سۈرگۈن قىلىنىپ قازاقستان يېرىگە كۆچۈرۈپ كېلىندى.

شۇنداق قىلىپ، سىرتتىن كۆچۈرۈپ كېلىنگەن خەلقلەرنىڭ نىسبىتى كۆپەيتىلدى، يەرنىڭ ئىگىسى بولغان قازاق خەلقىنىڭ نىسبىتى ئازايتىلدى. دېمەك، قازاق خەلقىنىڭ ئۆز يېرىدە ئاز سانلىق بولۇپ قېلىشى پۈتۈنلەي، كېڭەش ئىمپېرىيەسىنىڭ 70 ژىلدىن بېرى پىلانلىق، مەخسەتلىك ھالدا يۈرگۈزۈپ كەلگەن مۇستەملىكىچىلىك سىياسىتىنىڭ نەتىجىسى. بۈگۈنكى كۈندە، كازاك ئاتامانلىرىنىڭ نوپۇس مەسىلىسىنى باھانە قىلىپ، قازاق خەلقىنىڭ دۆلەت تۇتۇش ھوقۇقىنى ئىنكار قىلىشقا ئۇرۇنىشى، بىر پۈتۈن قازاقستاننى پارچىلاشقا ھېچبولمىغاندا تېرىتورىيەلىك ئاپتونومىيە تەلەپ قىلىشقا تىرىشىۋاتقانلىغى پۈتۈنلەي قانۇنسىزلىقتۇر. بۇ يالغۇز قازاق خەلقىنىڭ مەنپەئىتىگە زىت بولۇپلا قالماستىن، قازاقستاندا ياشاۋاتقان رۇس خەلقىنىڭ مەنپەئىتىگىمۇ زىت كېلىدۇ. ئۇلارغىمۇ مىللىي رازىمەنلىك، تېچلىق ۋە ئىناقلىق كېرەك. ئۇنداق بولسا، بۇ ئىغۋاگەرچىلىكنىڭ كەينىدە كىم تۇرىدۇ — دېگەن سوئالنىڭ تۇغۇلۇشى تەبىئىي.

بىزچە، بۇ ئىغۋاگەرچىلىكنىڭ كەينىدە، قازاقستاننى روسسىيەگە قايتا بېقىندۇرۇشنى خالايدىغان رۇس شوۋىنىستلىرى — ئىمپېرىيەلىك مەپكۇرىدىكى جاناپلار تۇرىدۇ! بىز موندىق ئىمپېرىيەلىك ئۇرۇنۇشنى قەتئىي ئەيىپلەيمىز. بۇ كۈرەشتە بىز دۆلىتىمىزنىڭ مۇستەقىللىگى ۋە پۈتۈنلىكى ئۈچۈن كۈرەش قىلىۋاتقان قازاق خەلقى بىلەن بىر سەپتە تۇرىمىز!

— ھ. ۋاھىدى.

خەلقارا خەۋەرلەر

1994 - يىلى 4 - ئاينىڭ 24 - كۈنى «ئازات» رادىئوسى قازاق بۆلۈمى ئۆز مۇخبىرى مۇقابايىنىڭ خىتاي پىرىمىر مىنىستىرى لى فىڭنىڭ ئوتتۇرا ئاسىياغا سەپىرى توغرىلىق خەۋىرىنى ئاڭلاتتى. خەۋەردە، مۇنداق دېيىلىدۇ:

-« خىتاي يىنىڭ پىرىمىر مىنىستىرى لى فىڭ ئوتتۇرا ئاسىيا، قازاقىستان ۋە موڭغۇلىيەگە سەپىرىنى باشلىدى. قازاقىستاننىڭ بېيجىڭدىكى ئەلچىسىنىڭ ئېيتىشىچە: لى فىڭ بۇ ئەللەرگە سىياسىي مەخسەتنى كۆزلەپ بارىدۇ. ھازىر قازاقىستاندا ياشاۋاتقان خېلە كۆپ ئۇيغۇرستانلىقلار بار. ئۆز يېرىدە، ئۇلارنىڭ ئىنسانىي ھوقۇقلىرى دەپسەندە قىلىنغانلىقتىن، قېرىنداشى قازاق خەلقىنىڭ يېرىگە چىقىپ پانا تېپىپ ئارام ئالغان ئىدى. ئۇلار كېيىنكى يىللاردا، ۋەتەنپەرۋەر تەشكىلاتلارنى قۇرۇپ، ئۆز ۋەتىنىنىڭ مۇستەقىللىگى ئۈچۈن كۈرەش باشلىغان ئىدى. لى فىڭ موشۇ قېتىمقى سەپىرىدە، «دۆلەتلەر ئارا مۇناسىۋەتلەرنى ياخشىلاش» نىقاۋى ئاستىدا، ئەشۇ تەشكىلاتلارنى ياپتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ پائالىيىتىنى توختاتقۇزماقچى. ئۇ« قازاقىستاندا ھەرىكەت قىلىۋاتقان، ئۇيغۇرستاننى خىتايدىن بۆلۈپ ئالماقچى بولىۋاتقان تەشكىلاتلار چىگارىدىن قورال كىرگۈزىۋاتىدۇ، ئۇلار ئۇيدان چىقىپ ئالغاندىن كېيىن، شىنجاڭنى بۆلۈۋېلىش ئۈچۈن ۋاقىئە چىقارماقچى بولىۋاتىدۇ!» - دېگەن ئەيىپنى قويۇپ، ئۆز پىكرىنى دەلىللىمەكچى بولىۋاتىدۇ.»

مۇخبىر مۇقاباي خەۋىرىنى داۋاملاشتۇرۇپ مۇنداق دەيدى: قازاقىستاننى قاپلاپ كېتىپ بارغان خىتايلار، 200 دىن ئوشۇق ھەرخىل شىركەتلەرنى قۇرغان بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ 10 -15 ىدىن باشقىسى سودىگەرچىلىك قىلىپ يانچۇغىنى توشقۇزىۋاتىدۇ. شۇنداق قىلىپ بۇ شىركەتلەرنىڭ پايدىسىدىن زىيىنى كۆپ بولىۋاتىدۇ. خىتايلار قۇرغان شىركەتلەر كېلىشىمدە، ئۈستىگە ئالغان مەجبۇرىيەتلەرنى ئورۇنلىمايۋاتىدۇ.

خىتاي ھۆكۈمىتى بولسا، موشۇ سودىگەرلەر، شەندا قىلا قازاقىستانغا بۇندىن كېيىن كېلىدىغان خىتايلار ئارقىلىق ئۇيغۇرستاننىڭ تەبىئىي بايلىقلىرىنى ئىچكى ئۆلكىلەرگە توشىغاندەك، قازاقىستاننىڭ بايلىقىنىمۇ ئۆز قولىغا چۈشۈرۈۋېلىشنى كۆزلەۋاتىدۇ.

قازاقىستان سودا مىنىستىرىنىڭ ئېيتىشىچە، خىتايلار ئۆزلىرى كىرگۈزىۋاتقان تاۋارلارنىڭ سۈپىتىنى ياخشىلاشنىڭ ئورنىغا، يەنە ئىلگەركىدەك سۈپىتى ناچار تاۋارلارنى كىرگۈزۈپ، قازاقىستان خەلقىنىڭ تەرمۇشىنى ناچارلاتماقتا.»

xxx

«ئازات» رادىئوسىنىڭ خەۋەر قىلىشىچە: موڭغۇلىيە، خىتاي ۋە تۈركىيە 3 تەرەپ بىرلىشىپ، چىڭگىزخان ھەققىدە 86 سېرىيەلىك كىنو-ئېپوپىيە ئىشلەپ چىقماقچى. بۇنىڭدىن مەخسەت: «چىڭگىزخاننىڭ تارىخىي خىزمەتلىرىنى كۆرسىتىش ئارقىلىق ئۇنىڭغا سەلبىي قاراپ كەلگەن ئادەمنى ئىجابىي قارايدىغان قىلىش» -ئېكەن. كىنو ئاساسەن موڭغۇلىيە بىلەن قازاقىستان تېرىتورىيەسىدە ئىشلەنمەكچى. [illegible] دۇنيانىڭ ئاتاقلىق رېژىسسورلىرى تەكلىپ قىلىنماقچى.

تۈركىيە تەرەپنىڭ ۋەكىلى ئىسلام قابىش ئوغلىنىڭ ئېيتىشىچە، كىنوغا چىڭگىزخان ۋە ئۇنىڭ ئەۋلاتلىرى ئېلىنىشىنىڭ سىرتىدا، قەدىمى ئورخۇن بويىدىكى تۈركلەر (ئۇيغۇرلار) نىڭ ھاياتى ۋە تاش پۈتۈكلىرىمۇ ئېلىنىدۇ. كىنو فىلمىنى ئىشلەشتە كېتىدىغان چىقىمنىڭ 45% ىنى تۈركىيە ئۈستىگە ئالغان. فىلىم ئىشلىنىپ چىققاندا ئالدى بىلەن موڭغۇلىيە ھەم قازاقىستاندا نامايىش قىلىنماقچى.

سەئۇدىيە ئەرەبىستانىنىڭ سۇلتانى ئابدۇللەزىز جانابى ئاللىرىغا ۋە دىندىشىمىز ئەرەپ خەلقىگە، بېشىمىزغا ئېغىر كۈن چۈشكەن ھىجرەت كۈنلىرىدە، بىزلەرنى قۇچاق ئېچىپ قارشى ئالغانلىقى، خەيرى ئاھلىق قىلىپ، پاناھ بولغانلىقى ئۈچۈن، شەرقى تۈركىستانلىق مۇھاجىرلەر نامىدىن سەممىي تەشەككۈرلەر ئېيتىمىز.

موشۇ تەشەككۈرىمىزنى تۈۋەندىكى مۇخەممەس بىلەن بايان قىلدۇق.

مۇخەممەسنى مۇھاجىر ھۆسەيىن قارى ئىسلامىي نەزىم ئەيلىدى:

ھىجرەت كۈنى

مىڭ توققۇز يۈز قىرىق توققۇز تارىخ بىزگە ھىجرەت كۈنى،
يۇرتىمىزغا شۇم ئاياقلىق كوممۇنىستلار كەلگەن كۈنى،
سەپەر چېكىپ پاكىستان-ھىندىستانغا يۈرگەن كۈنى،
ئونمىڭ چاقىرىم يوللار بېسىپ، ماغدىرىمىزدىن كەتكەن كۈنى،
كاراچىنىڭ كوچىسىدا، مۇساپىر بوپ ياتقان كۈنى.

xxx

يەنە ماڭدۇق مەككە ھەرەم-بەيتۇللانى نىشان قىلىپ،
مۇقەددەس دىن ئىسلام ئۈچۈن جانىمىزنى پىدا قىلىپ،
يول ئۈستىدە، قازا بولدى، ھەمسەپەرلەر قازا يېتىپ،
خۇدايىمغا شۈكرى قىلدۇق، ئەرەبىستان يېرىگە كېلىپ،
بەيتۇللانى تاۋاپ قىلىپ، مۇرادىغا يەتكەن كۈنى.

xxx

ئەرەبىستان سۇلتانىدىن پانا تىلەپ ئىلتىجا قىلدۇق،
ھالىمىزغا رەھىم ئەيلەپ، پانا بەردى-رىزا بولدۇق،
ئىسلام ئېلى قانۇنىغا بويسۇنۇشنى راۋا بىلدۇق،
خۇدايىمغا شۈكرى ئەيلەپ ھەج پەرزىنى ئادا قىلدۇق،
ئەرەبىستان تۇپرىقىدا ماكان تۇتۇپ قالغان كۈنى.

xxx

ھالال ئەمگەك يولى بىلەن تىرىكچىلىك نەسىپ ئەتتۇق،
تۈرلۈك-تۈرلۈك ھۈنەر بىلەن تىجارەتنى كەسىپ ئەتتۇق،
موشەققەتتىن قاچمىدۇق بىز، ھەممە ئىشتا سۇبات ئەتتۇق،
« قىرىق ئالتە »ئىسسىق كۈنمۇ بىزلەر ئۈچۈن راھەت دېدۇق،
رەھمەتۇللا ئىلتىپاتى ئۈستىمىزگە ياققان كۈنى.

xxx

چىن خىتايلار ئۇيغۇرستان ئېلىمىزنى پايىمال قىلدى،
جامى مەسجىد، مەكتەپلەرنى خاراب-گۆرىستان قىلدى،
قۇرئان، ھەدىس كىتاپلارنى ئوتقا سېلىپ گۈلخان قىلدى،
ئاتا-ئانا، قېرىنداشنى بىر-بىرىگە يامان قىلدى،
يۇرتىمىزغا قايغۇ-ئەلەم، ئېغىر كۈنلەر كەلگەن كۈنى.

xxx

ۋادەرىغا، خەلقىمىزگە ھەددىن زىياد ئۇۋال بولدى،
ئەركىن ئۈچۈن كۈرەش قىلماق مەخسىتىمىز كامال بولدى،
دىندىشىمىز سەئۇدىيەلەر دەردىمىزگە دەرمان بولدى،
ئالى سەئۇد مەرھەمەتى ئۈستىمىزگە ياققان كۈنى.

xxx

ۋەتەنداشلار، ئوتتۇز يىللار ئۆتتۈپ كەتتۇق بۇ غەپلەتتە،
ئەركىن ئۈچۈن جاھات قىلماي يېتىپتۇق بۇ ئەسارەتتە،
كەڭ دۇنيانى كۆرۈپ بىزمۇ، كەلدۇق ئەندى جاسارەتكە،
ئەگەر پۈرسەتنى كەتكۈزسەك، قالۇرمىز سوڭغى ھەسرەتتە،
خۇداغا يۈزلىنىپ ئەمدى، جاھادقا ئاتلانغان كۈنى.

xxx

قىرىق تۆرت يىل ئۆتتۈپ كەتتى، مۇساپىرلىقتا، ھىجرەتتە،
ۋەتەنداشلار زۇلۇم ئىچرە، بىز بۇ يەردە ھەسرەتتە،
خۇدايىم ئۆزى لۇتف ئەيلەپ يېتۈرسە بىزنى نۇسرەتكە،
ئىستىقلال ئېلىپ بىزمۇ يېتەرمىز ئالى مەخسەتكە،
قېرىنداشلار بولۇپ جۈغ-جەم ئازاتلىق تويلىغان كۈنى!

ئادرېسىمىز: ئالمۇتا شەھىرى، م. ئاۋېزوۋ كوچىسى "122A" - ئۆي 1 - كۋارتىرا.
تەھرىر ھەيئەت